

Civilutskottets betänkande

2025/26:CU33

Förbud mot kusinäktenskap och äktenskap mellan andra nära släktingar

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens lagförslag som innebär att det införs ett förbud mot kusinäktenskap och äktenskap där den ena är släkt i rätt nedstigande led med den andras syskon. Sådana utländska äktenskap ska som huvudregel inte heller erkännas i Sverige. Vidare ska det inte längre vara möjligt för halvsyskon och syskon till följd av adoption att få tillstånd att ingå äktenskap. Syftet med lagändringarna är att motverka hedersrelaterat förtryck, våld och andra påtryckningar vid ingående av äktenskap.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

I betänkandet finns ett särskilt yttrande (C).

Behandlade förslag

Proposition 2025/26:154 Förbud mot kusinäktenskap och äktenskap mellan andra nära släktingar.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Förbud mot kusinäktenskap och äktenskap mellan andra nära släktingar	5
Särskilt yttrande	6
Förbud mot kusinäktenskap och äktenskap mellan andra nära släktingar (C)	6
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	7
Propositionen	7
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Förbud mot kusinäktenskap och äktenskap mellan andra nära släktingar

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i äktenskapsbalken,
2. lag om ändring i lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2025/26:154 punkterna 1 och 2.

Stockholm den 19 maj 2026

På civilutskottets vägnar

Andreas Lennkvist Manriquez

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Andreas Lennkvist Manriquez (V), Mikael Eskilandersson (SD), Joakim Järrebring (S), David Josefsson (M), Leif Nysmed (S), Roger Hedlund (SD), Lars Beckman (M), Denis Begic (S), Rashid Farivar (SD), Anna-Belle Strömberg (S), Jennie Wernäng (M), Larry Söder (KD), Alireza Akhondi (C), Björn Tidland (SD), Amanda Palmstierna (MP), Markus Kallifatides (S) och Patrik Karlson (L).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2025/26:154 Förbud mot kusin-äktenskap och äktenskap mellan andra nära släktingar. I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen. Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Utskottets överväganden

Förbud mot kusinäktenskap och äktenskap mellan andra nära släktingar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag, som innebär bl.a. att det införs ett förbud mot kusinäktenskap och äktenskap mellan andra nära släktingar.

Jämför det särskilda yttrandet (C).

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen att det ska införas ett förbud mot kusinäktenskap och äktenskap mellan andra nära släktingar. Syftet är att motverka hedersrelaterat förtryck, tvång och andra påtryckningar vid ingående av äktenskap.

Regeringen framhåller att kusinäktenskap för med sig en särskild risk för hedersrelaterat förtryck och annan ofrihet. Det gäller i synnerhet för flickor och kvinnor. Sedvänjor som är förknippade med kusinäktenskap riskerar också att bidra till social isolering samt till att upprätthålla hedersstrukturer och släktbaserade kriminella nätverk. Regeringen föreslår därför att det ska införas ett undantagslöst förbud mot äktenskap mellan kusiner i Sverige och att utländska kusinäktenskap som huvudregel inte ska erkännas här.

Regeringen föreslår också motsvarande förbud mot äktenskap där den ena är släkt i rätt nedstigande led med den andras syskon.

Vidare föreslår regeringen att det inte längre ska vara möjligt för halvsyskon och syskon till följd av adoption att få tillstånd att ingå äktenskap.

Slutligen föreslår regeringen vissa följdändringar och övergångsbestämmelser samt lämnar förslag om försäkran inför hindersprövning och upplösning av äktenskap som ingåtts trots förbud.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

Utskottets ställningstagande

Det har inte väckts någon motion med anledning av propositionen. Utskottet anser att riksdagen bör anta regeringens lagförslag av de skäl som anförs i propositionen.

Särskilt yttrande

Förbud mot kusinäkenskap och äktenskap mellan andra nära släktingar (C)

Alireza Akhondi (C) anför:

Jag står bakom lagförslaget som regeringen har lagt fram eftersom det är viktigt att motverka allt hedersrelaterat våld och förtryck. Att förbjuda kusinäkenskap är ett steg i rätt riktning, och jag har därför valt att inte väcka någon följdmotion.

Jag vill samtidigt för egen del understryka att arbetet måste fortsätta på alla plan. Det handlar bl.a. om att öka kunskapen inom skolan och socialtjänsten om hur man hjälper familjer där det förekommer hedersrelaterat våld och förtryck. Det finns forskning som visar på kunskapsbrister i dessa verksamheter.

Regeringens lagförslag hindrar vidare inte att nära släktingar väljer att leva tillsammans som sambor utan att ingå äktenskap. Det är viktigt att arbetet fortsätter för att stärka skyddet för dessa personer på andra sätt.

Om Sverige inte erkänner ett äktenskap som har ingåtts enligt utländsk lag finns ingen rätt till bodelning, och det kan behöva utvärderas hur den svagare parten kan stärkas i en sådan situation.

Jag kommer att noga följa utvecklingen på dessa områden, och om det finns skäl till det kommer jag att återkomma med förslag i andra sammanhang.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2025/26:154 Förbud mot kusinäktenskap och äktenskap mellan andra nära släktingar:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i äktenskapsbalken.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i äktenskapsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om äktenskapsbalken¹

dels att 15 kap. 1 § ska upphöra att gälla,

dels att 2 kap. 3 §, 3 kap. 2 och 3 §§, 5 kap. 5 § och 15 kap. 4 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.3 §²

Äktenskap får inte ingås mellan dem som är släkt med varandra i rätt upp- och nedstigande led eller är *helsyskon*.

Äktenskap får inte ingås mellan dem som är släkt med varandra i rätt upp- och nedstigande led eller är *syskon*. *Detsamma gäller om den ena är släkt i rätt nedstigande led med den andras syskon eller om den ena har en förälder som är syskon till någon av den andras föräldrar.*

Halvsyskon får inte ingå äktenskap med varandra utan tillstånd av myndighet som anges i 15 kap. 1 §.

Vid tillämpningen av första *och andra styckena* jämställs adoptivförhållande med släktskap. *De som därvid anses som helsyskon får dock ingå äktenskap med varandra efter tillstånd av myndighet som anges i 15 kap. 1 §.*

Vid tillämpningen av första *stycket* jämställs adoptivförhållande med släktskap.

3 kap.2 §³

Den som varken är eller *skall* vara folkbokförd här i landet *skall* vid hindersprövningen visa upp ett intyg av utländsk myndighet om sin behörighet att ingå äktenskapet, om ett sådant intyg kan anskaffas.

Den som varken är eller *ska* vara folkbokförd här i landet *ska* vid hindersprövningen visa upp ett intyg av *en* utländsk myndighet om sin behörighet att ingå äktenskapet, om ett sådant intyg kan anskaffas.

¹ Senaste lydelse av 15 kap. 1 § 2014:376.

² Senaste lydelse 2004:763. Ändringen innebär bl.a. att andra stycket tas bort.

³ Senaste lydelse 1991:495. Ändringen innebär bl.a. att andra stycket tas bort.

Om det fordras tillstånd till äktenskapet, skall bevis om tillståndet visas upp vid hindersprövningen.

3 §⁴

De som begär hindersprövning ska skriftligen försäkra på heder och samvete att de inte är släkt med varandra *i rätt upp- och nedstigande led eller helsyskon. Har de inte tillstånd till äktenskapet enligt 2 kap. 3 § andra stycket, ska deras försäkran också avse att de inte är halvsyskon.*

De som begär hindersprövning ska på heder och samvete skriftligen uppge om de tidigare har ingått äktenskap eller låtit registrera partnerskap. Den som tidigare har ingått äktenskap eller låtit registrera partnerskap ska styrka att äktenskapet eller partnerskapet har blivit upplöst, om inte detta framgår av folkbokföringen eller av intyg från utländsk myndighet.

De som begär hindersprövning ska skriftligen försäkra på heder och samvete att de inte är släkt med varandra *på något av de sätt som anges i 2 kap. 3 §.*

De som begär hindersprövning ska på heder och samvete skriftligen uppge om de tidigare har ingått äktenskap eller låtit registrera partnerskap. Den som tidigare har ingått äktenskap eller låtit registrera partnerskap ska styrka att äktenskapet eller partnerskapet har blivit upplöst, om inte detta framgår av folkbokföringen eller av intyg från *en* utländsk myndighet.

5 kap.

5 §⁵

En make har rätt till äktenskapsskillnad utan föregående betänketid om det görs sannolikt att maken har tvingats att ingå äktenskapet eller om maken har ingått äktenskapet före 18 års ålder. Om äktenskapet har ingåtts trots att makarna är släkt med varandra *i rätt upp- och nedstigande led eller är helsyskon*, har var och en av makarna rätt till äktenskapsskillnad utan föregående betänketid. Detsamma gäller om äktenskapet har ingåtts trots att någon av makarna redan var gift eller partner i ett registrerat partnerskap och det tidigare

En make har rätt till äktenskapsskillnad utan föregående betänketid om det görs sannolikt att maken har tvingats att ingå äktenskapet eller om maken har ingått äktenskapet före 18 års ålder. Om äktenskapet har ingåtts trots att makarna är släkt med varandra *på något av de sätt som anges i 2 kap. 3 §*, har var och en av makarna rätt till äktenskapsskillnad utan föregående betänketid. Detsamma gäller om äktenskapet har ingåtts trots att någon av makarna redan var gift eller partner i ett registrerat partnerskap och det tidigare äkten-

⁴ Senaste lydelse 2009:253.

⁵ Senaste lydelse 2021:464.

äktenskapet eller partnerskapet inte har blivit upplöst.

Om det är fråga om tvegifte, har var och en av makarna i det tidigare äktenskapet rätt att få detta upplöst genom äktenskapsskillnad utan föregående betänketid. Detsamma gäller om partnerskap registrerats trots att någon av parterna då var gift.

I de fall som avses i första stycket får talan om äktenskapsskillnad föras även av allmän åklagare. I de fall som avser äktenskap som har ingåtts av underårig är socialnämnden i den kommun där personen är folkbokförd eller, om personen inte är folkbokförd här i landet, i den kommun där han eller hon vistas skyldig att på begäran lämna yttrande samt de upplysningar som kan vara av betydelse för frågans bedömning till åklagaren. En annan socialnämnd som har tillgång till upplysningar som kan vara av betydelse i frågan är skyldig att lämna sådana på begäran av den socialnämnd som ska yttra sig.

Bestämmelser om erkännande av äktenskap som har ingåtts enligt utländsk lag i de fall som avses i första stycket finns i 1 kap. 8 a § lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmyndarskap.

15 kap.

4 §⁶

Länsstyrelsens beslut *om tillstånd till äktenskap eller om förrättande av vigsel* får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. *Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.*

skapet eller partnerskapet inte har blivit upplöst.

Om det är fråga om tvegifte, har var och en av makarna i det tidigare äktenskapet rätt att få detta upplöst genom äktenskapsskillnad utan föregående betänketid. Detsamma gäller om partnerskap *har* registrerats trots att någon av parterna då var gift.

I de fall som avses i första stycket får talan om äktenskapsskillnad föras även av allmän åklagare. I de fall som avser äktenskap som har ingåtts av underårig är socialnämnden i den kommun där personen är folkbokförd eller, om personen inte är folkbokförd här i landet, i den kommun där han eller hon vistas skyldig att på begäran lämna yttrande samt de upplysningar som kan vara av betydelse för frågans bedömning till åklagaren. En annan socialnämnd som har tillgång till upplysningar som kan vara av betydelse i frågan är skyldig att lämna sådana på begäran av den socialnämnd som ska yttra sig.

Bestämmelser om erkännande av äktenskap som har ingåtts enligt utländsk lag i de fall som avses i första stycket finns i 1 kap. 8 a § lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmyndarskap.

Länsstyrelsens beslut om förrättande av vigsel får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

2. Äldre bestämmelser gäller för ett äktenskap som har ingåtts före ikraftträdandet eller som ingås efter ikraftträdandet med stöd av ett tillstånd som har meddelats före ikraftträdandet.

3. Äldre bestämmelser gäller också om en ansökan om tillstånd har kommit in till länsstyrelsen före ikraftträdandet och prövningen sker efter ikraftträdandet.

⁶ Senaste lydelse 1995:1681.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 8 a § lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap. 8 a §²

Ett äktenskap som har ingåtts enligt utländsk lag erkänns inte i Sverige

1. om det vid tidpunkten för äktenskapets ingående skulle ha funnits hinder mot äktenskapet enligt svensk lag,

1. om *parterna är släkt med varandra på något av de sätt som anges i 2 kap. 3 § äktenskapsbalken* eller om det vid tidpunkten för äktenskapets ingående skulle ha funnits *något annat* hinder mot äktenskapet enligt svensk lag,

2. om det är sannolikt att äktenskapet har ingåtts under tvång, eller
3. om parterna inte var närvarande samtidigt vid äktenskapets ingående och minst en av dem då var svensk medborgare eller hade hemvist i Sverige.

Första stycket gäller inte om båda parterna är över 18 år och det finns synnerliga skäl att erkänna äktenskapet.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
 2. Äldre bestämmelser gäller för äktenskap som har registrerats av Skatteverket enligt folkbokföringslagen (1991:481) före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1971:797.

² Senaste lydelse 2021:465.